

03 ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Το ζιζανιοκτόνο Roundup υπεύθυνο για τη δυσανεξία στη γλουτένη και την κοιλιόκακη

Το τοξικό χημικό της Monsanto βρίσκεται σε χιλιάδες τρόφιμα και αποτελεί κίνδυνο για όλους μας, προκαλώντας πολλά προβλήματα υγείας. «Η κοιλιόκακη –και γενικότερα η δυσανεξία στη γλουτένη– είναι ένα αυξανόμενο πρόβλημα παγκοσμίως, αλλά κυρίως στη Βόρεια Αμερική και την Ευρώπη, όπου υπολογίζεται ότι το 5% του πληθυσμού πάσχει από αυτήν. Η γλυφosatή (glyphosate), το δραστικό συστατικό που περιέχεται στο ζιζανιοκτόνο Roundup, είναι ο σημαντικότερος αιτιώδης παράγοντας αυτής της επιδημίας». Αυτό γράφουν ερευνητές στη σχετική τους δημοσίευση στο επιστημονικό περιοδικό Interdisciplinary Toxicology. Η μελέτη τους περιλαμβάνει μια μετα-ανάλυση περίπου 300 άλλων ερευνών, ώστε να διαπιστωθεί αν ισχύει η συσχέτιση κοιλιόκακης και γλυφosatής. Οι ασθενείς με κοιλιόκακη έχουν αυξημένο κίνδυνο για λέμφωμα Hodgkin, το οποίο έχει επίσης εμπλακεί με τη γλυφosatή. Τα ευρήματα δείχνουν πως ο αριθμός των ατόμων που διαγνώστηκαν με δυσανεξία στη γλουτένη και κοιλιόκακη αυξήθηκε παράλληλα με την αυξημένη χρήση του glyphosate στη γεωργία. Επίσης, τα συμπτώματα της αποκαλούμενης «δυσανεξίας στη γλουτένη» και της κοιλιόκακης είναι συγκλονιστικά παρόμοια με τα συμπτώματα στα εργαστηριακά ζώα που εκτίθενται σε γλυφosatή, υποστηρίζουν οι συγγραφείς της μελέτης. Οι επιστήμονες κρούουν τον κώδωνα του κινδύνου και για άλλες, σοβαρότερες ασθένειες. Αναφέρουν μάλιστα πως οι ασθενείς με κοιλιόκακη έχουν αυξημένο κίνδυνο για λέμφωμα Hodgkin, το οποίο έχει επίσης εμπλακεί με τη γλυφosatή. «Οι στατιστικές από την Αμερικανική Εταιρεία Καρκίνου δείχνουν αύξηση του λεμφώματος Hodgkin κατά 80% από τις αρχές της δεκαετίας του 1970, όταν άρχισε να κυκλοφορεί το glyphosate. Τα προβλήματα αναπαραγωγής που σχετίζονται με την κοιλιόκακη, όπως η στειρότητα, οι αποβολές και οι γενετικές ανωμαλίες, μπορούν επίσης να εξηγηθούν από την ίδια ουσία». Ποιο είναι το τελικό πόρισμα; Χρειαζόμαστε τρόφιμα όχι χωρίς γλουτένη, αλλά χωρίς γλυφosatή. Και αυτό σημαίνει οργανικές τροφές, όχι μόνο σε φρούτα και λαχανικά, αλλά και στα σιτηρά, καθώς και σε αυτά που προορίζονται για ζωοτροφές.

Αθηνά Λεβέντη, www.doctv.gr

Θρησκευτικά Επικρατείας

Και με τον αστυφύλαξ και με τον χωροφύλαξ

■ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΗ ΞΥΔΙΑ*

Σολομώντεια η απόφαση του ΣτΕ για τα θρησκευτικά. Κατάφερε να ικανοποιήσει ταυτόχρονα τους υπερσυντηρητικούς της Πανελλήνιας Ένωσης Θεολόγων και τους υπερπροοδευτικούς της Ένωσης Αθέων, που είχαν προσφύγει εναντίον του νέου μαθήματος από αντίθετες αφετηρίες. Δικαιώθηκαν και οι δύο. Οι πρώτοι πήραν το κατηχητικό μάθημα που ήθελαν, οι δεύτεροι πήραν την απαλλαγή απ' αυτό.

Το ΣτΕ καταργεί το νέο μάθημα διότι, όπως λέει, δεν περιέχει «ολοκληρωμένη –και διακριτή έναντι άλλων δογμάτων και θρησκειών– διδασκαλία των δογμάτων, ηθικών αξιών και παραδόσεων της ορθόδοξης εκκλησίας». Επικαλούμενο το Σύνταγμα, που ορίζει σαν σκοπό της παιδείας την «ανάπτυξη της εθνικής και θρησκευτικής συνείδησης» (άρθρο 16, παρ. 2), θεωρεί πως το μάθημα των θρησκευτικών οφείλει να αναπτύσσει όχι τη θρησκευτική συνείδηση γενικά, αλλά ειδικά την «ορθόδοξη χριστιανική συνείδηση», απευθυνόμενο «αποκλειστικά στους ορθόδοξους χριστιανούς μαθητές».

Έτσι όμως πήρε και η Ένωση Αθέων αυτό που ζητούσε: την αναγνώριση σε ανώτατο επίπεδο της δυνατότητας για πλήρη απαλλαγή από το μάθημα «με μόνη την επίκληση λόγων θρησκευτικής συνείδησης», όπως λέει χαρακτηριστικά η απόφαση. Και προσθέτει πως η Πολιτεία «οφείλει, εφόσον συγκεντρώνεται ικανός αριθμός μαθητών που απαλλάσσονται, να προβλέψει τη διδασκαλία ισότιμου μαθήματος».

Όσο λοιπόν κι αν καταπλήσσει η συντηρητική διάσταση της απόφασης του ΣτΕ, δεν πρέπει να μας διαφεύγει η άλλη της πλευρά. Ότι είναι απολύτως εναρμονισμένη, και τυπικά και ουσιαστικά, με τη φιλοσοφία του πολιτικού φιλελευθερισμού και την κουλτούρα των ατομικών δικαιωμάτων που επικρατεί σήμερα στα νομικά πράγματα.

Επομένως δεν πρόκειται για «επιστροφή» στο μακρινό παρελθόν, όπως είπαν πολλοί. Αντιθέτως, είναι ένα ευφάνταστο βήμα «μπροστά»... Θρίαμβος του μεταμοντερνισμού: Λέμε «Ναι» στον ελληνοχριστιανικό συντηρητισμό, «Ναι» και στους αλλοθρήσκους, «Ναι» και στον άθρησκο προοδευτισμό. Αρκεί να μην έρχονται σε επαφή μεταξύ τους. Να είναι ιδιωτικός φορμαλισμός και ακοινωνήτες ατομικές επιλογές.

Αυτό που αμφισβητεί –ή μάλλον, που αρνείται– η απόφαση του ΣτΕ είναι αυτό που αποτέλεσε τον διακηρυγμένο στόχο του νέου

μαθήματος: το να υπάρξει κάποιου είδους κοινή θρησκευτική αγωγή για όλους ανεξαιρέτως τους μαθητές, που να παρέχεται από το σχολείο σαν μέρος της υποχρεωτικής γενικής εκπαίδευσης, ανεξάρτητα από τις θρησκευτικές ή άλλες πεποιθήσεις, ή την εθνική προέλευση των παιδιών και των οικογενειών τους.

Δεν υπάρχει προφανώς ούτε εύκολη, ούτε αυτονόητη απάντηση σ' αυτό το ερώτημα. Το νέο μάθημα επιχείρησε να λύσει τον γρίφο εστιάζοντας όχι στην «υποκειμενική» (αν μπορούμε να την ονομάσουμε έτσι) πλευρά της θρησκευτικής πίστης, αλλά στον «αντικειμενικό» χαρακτήρα της θρησκευτικής παράδοσης ως στοιχείου της ιστορίας και του πολιτισμού αυτού του τόπου.

Υπό την έννοια αυτή το μάθημα δεν είναι ομολογιακό (δεν μαρτυρεί δηλαδή την «αλήθεια» μιας συγκεκριμένης χριστιανικής ομολογίας), ούτε και θρησκευτολογικό (αντικειμενική δηλαδή και ουδέτερη παρουσίαση των διαφόρων θρησκειών). Είναι μάθημα ιστορικό και πολιτιστικό, διδαχή «πατριδογνωσίας» για όσους μετέχουν του σύγχρονου ελληνικού πολιτισμού, αλλά και για όσους θα ήθελαν απλώς να ζήσουν και να εργαστούν σ' αυτή τη χώρα. Γι' αυτό εστιάζει στον ορθόδοξο χριστιανισμό, λόγω της σημασίας του στη διαμόρφωση του ελληνικού πολιτισμού, και περιλαμβάνει επίσης στοιχεία από την ιστορία και τη διδασκαλία άλλων θρησκευτικών παραδόσεων.

Και βέβαια, δεν είναι τα «θρησκευτικά του

ΣΥΡΙΖΑ». Είναι προϊόν μιας μακράς πορείας ενδοθεολογικών συζητήσεων και διαδοχικών μεταρρυθμίσεων του μαθήματος, που ξεκινάει από τη δεκαετία ήδη της μεταπολίτευσης. Το 2008-2010 ένα τμήμα των θεολόγων προώθησε ενεργά την ανάγκη για ριζική αλλαγή του μαθήματος. Και έτσι προέκυψαν τα Νέα Προγράμματα Σπουδών, που πέρασαν απ' όλες τις κυβερνήσεις του ΠΑΣΟΚ και της Ν.Δ., και έτυχε απλώς στον ΣΥΡΙΖΑ η ώρα της γενικευμένης εφαρμογής τους. (Βλ. περισσότερα γι' αυτό σε παλαιότερο άρθρο μου, «Τα θρησκευτικά μεταξύ εξουσίας και χειραφέτησης», *Δρόμος*, 14/10/2016).

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι το νέο μάθημα, όπως τελικά εφαρμόστηκε, είχε προβλήματα και αδυναμίες, τόσο από άποψη παιδαγωγική (θεματικό περιεχόμενο και διδακτική μεθοδολογία), όσο και από την άποψη του τρόπου που επιβλήθηκε να επιβληθεί διοικητικά και μέσα σ' ένα πλαίσιο άγνοιας ιδεολογικής πόλωσης προοδευτικών-συντηρητικών. Ίσως λοιπόν η απόφαση του ΣτΕ να είναι μια καλή ευκαιρία να δει κανείς αυτοκριτικά το όλο εγχείρημα και να ξανακεντράρουμε στην ουσία των πραγμάτων με την επίγνωση ότι το μέλλον της θρησκευτικής αγωγής δεν θα κριθεί ούτε στις δικαστικές αποφάσεις ούτε στα κυβερνητικά διατάγματα, αλλά στη διδακτική πράξη και στη συνείδηση της ελληνικής κοινωνίας.

* Ο Βασίλης Ξυδιάς είναι θεολόγος-εκπαιδευτικός

Όσο κι αν καταπλήσσει η συντηρητική διάσταση της απόφασης του ΣτΕ, δεν πρέπει να μας διαφεύγει η άλλη της πλευρά. Ότι είναι απολύτως εναρμονισμένη, και τυπικά και ουσιαστικά, με τη φιλοσοφία του πολιτικού φιλελευθερισμού και την κουλτούρα των ατομικών δικαιωμάτων